

Nahodilost a nepravděpodobnost

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 10. 6. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 10. 6. 2015

Nahodilost a nepravděpodobnost

Tradičně se za nahodilost považuje něco, co nepodléhá žádným „vlivům“ ani „podmínkám“, tedy co nebylo ničím způsobeno či vyvoláno. To je však velmi pochybný předpoklad, protože za nenahodilé bychom museli považovat vše, co vyplývá z precedencí resp. antedencí; už v Řecku tomu říkali „nutnost“ a „nutné“. Naproti tomu „nahodilé“ je jen něco, co nevyplývá ze žádných precedencí, co není jejich (výlučným) následkem. Jenže docela nahodilé není nic, neboť i tam, kde dojde k něčemu nahodilému, můžeme vždycky konstatovat nějaké nenahodilé okolnosti a dokonce i některé stránky oné „náhody“: k náhodě dojde vždy uprostřed řady nenahodilostí, a nejen vnějších. Máme-li to shrnout do jednoho výměru, pak platí že v našem (tj. tomto) světě není žádných rozsáhlejších jsoucen, která bychom mohli považovat za nahodilá vcelku. Nahodilosti – pokud je vůbec akceptujeme – musíme chápat jako jakési malé nebo o něco málo větší trhlíčky v pletivu toho, co přetrvává pouhou setrvačností (a to bychom ještě museli přezkoumat, jak vůbec je takové přetrvávání možné, jak je „zařízeno“ a jak nebo čím je garantováno. A tyto trhlíčky můžeme označit za nahodilé: nahodilosti vstupují do světa nejrozmanitějších souvislostí, založených na reaktivitě všech jsoucen na všechna ostatní jsoucna.

(Písek, 150610-2.)